

Opinie na temat szczepień przeciw COVID-19 i ocena polityki rządu

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

W naszym ostatnim sondażu¹ kolejny raz zapytaliśmy badanych o ich obawy przed zakażeniem koronawirusem, ocenę polityki rządu wobec epidemii oraz stosunek do szczepień przeciw COVID-19. Interesowało nas, czy – zdaniem Polaków – szczepienia powinny być obowiązkowe, czy dla niezaszczepionych powinny zostać wprowadzone ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych, a także czy pracodawca może wymagać od pracowników, aby się zaszczepili. Sondaż realizowany był w okresie relatywnie niewielkiej, lecz wzrastającej, liczby zakażeń SARS-CoV-2 zapowiadającej zdaniem wielu czwartą falę epidemii.

OBAWY PRZED ZARAŻENIEM SIĘ KORONAWIRUSEM

Podobnie jak w lipcu blisko połowa badanych obawia się zarażenia koronawirusem (48%), a trochę więcej niż połowa nie przejawia takich obaw (51%).

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (375) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

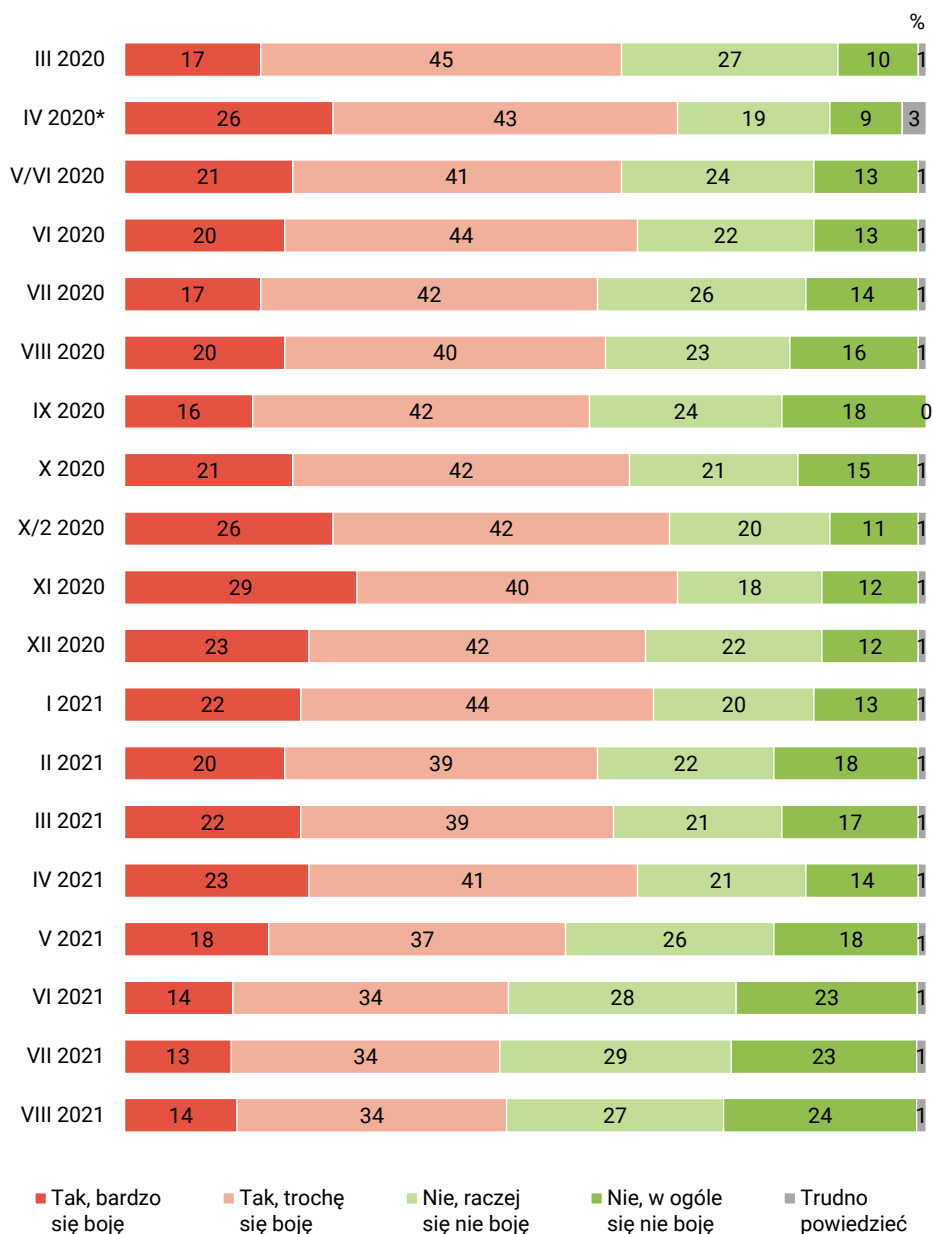
Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 16 do 26 sierpnia 2021 roku na próbie liczącej 1167 osób (w tym: 62,4% metodą CAPI, 23,5% – CATI i 14,1% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

RYS. 1. Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?

* Badanie przeprowadzone w czasie lockdownu na próbie internautów

Obawy przed zakażeniem koronawirusem w znacznej mierze zależą od wieku. Wyraża je ponad połowa badanych w wieku 45+, a wśród osób w wieku 65 lat i więcej – blisko dwie trzecie (63%). Wśród młodszych respondentów – do 45 roku życia – większość nie boi się zakażenia, a w przypadku najmłodszych – w wieku 18–24 lata – brak obaw deklaruje ogromna większość (80%).

TABELA 1

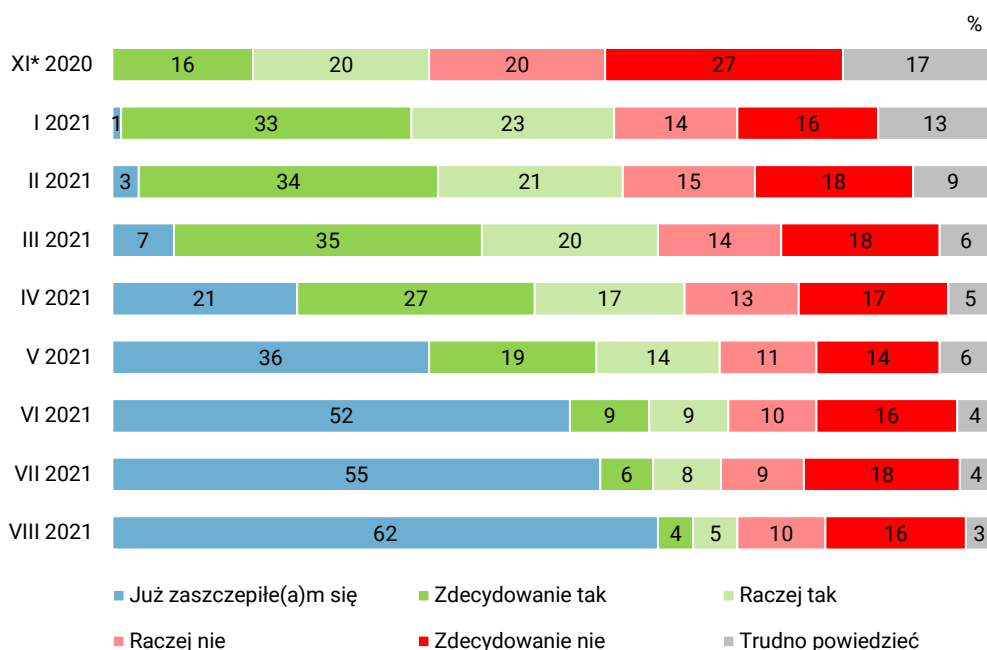
Wiek	Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?				
	Tak, bardzo się boję	Tak, trochę się boję	Nie, raczej się nie boję	Nie, w ogóle się nie boję	Trudno powiedzieć
	w procentach				
18–24 lata	1	16	39	41	2
25–34	6	30	22	40	1
35–44	12	32	30	26	0
45–54	13	43	26	15	2
55–64	20	36	24	18	2
65 lat i więcej	25	38	24	12	0

STOSUNEK DO SZCZEPIEŃ PRZECIW COVID-19

W porównaniu do lipca zwiększył się odsetek zaszczepionych przynajmniej jedną dawką (o 7 punktów procentowych, do 62%), a zmniejszył odsetek deklarujących zamiar zaszczepienia się (o 5 punktów, do 9%). Natomiast udział mających niechętny stosunek do szczepień w zasadzie się nie zmienił (26%). Odsetek niemających sprecyzowanego zdania na ten temat pozostaje na stabilnym, niskim poziomie (3%).

CBOS

RYS. 2. Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?

* W listopadzie, gdy szczepionka przeciw COVID-19 nie była jeszcze dostępna, treść pytania była następująca: „Gdyby była dostępna szczepionka przeciw COVID-19, to czy zaszczepił(a)by się Pan(i) przeciw tej chorobie?”

Stosunek do szczepień jest zależny w znacznej mierze od obaw związanych z zakażeniem się koronawirusem. Osoby mniej obawiające się zarażenia częściej deklarują niechętny stosunek do szczepień. Wśród w ogóle nieobawiających się zakażenia co drugi ankietowany nie zamierza się szczepić.

Ponadto lepsze nastawienie do szczepień mają starsi ankietowani. Stosunkowo mała liczba badanych w wieku 65 lat i więcej nie chce się szczepić (13% wobec 35% wśród najmłodszych). Podobnie jak mieszkańcy największych miast (13%), absolwenci wyższych uczelni oraz badani z gospodarstw domowych o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 3000 zł (po 17%). W grupach społeczno-zawodowych bardziej przychylnie nastawienie do szczepień deklarują emeryci (15% niezamierzających się szczepić) oraz kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (14%).

TABELA 2

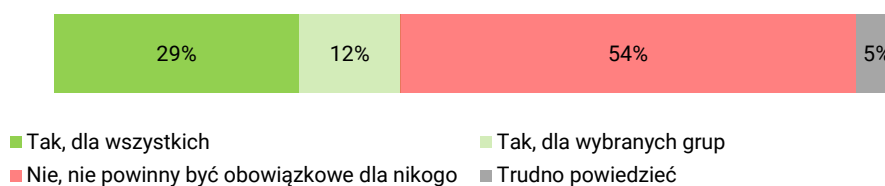
Czy Pan(i) osobiście boi się zarażenia koronawirusem?	Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?			
	Tak	Nie	Już zaszczepiłem(a) się	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Tak, bardzo się boję	12	10	78	1
Tak, trochę się boję	11	17	68	4
Nie, raczej się nie boję	10	24	65	1
Nie, w ogóle się nie boję	6	50	42	2
Trudno powiedzieć	0	25	42	33

CZY SZCZEPIENIA POWINNY BYĆ OBOWIĄZKOWE?

Zdaniem ponad połowy badanych szczepienia przeciw COVID-19 powinny być całkowicie dobrowolne (54%). Trzech na dziesięciu uważa, że powinny być obowiązkowe dla wszystkich (29%), natomiast relatywnie niewielu sądzi, że tylko dla wybranych grup (12%).

CBOS

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?

Najczęściej obowiązkowymi szczepieniami Polacy chcieliby objąć pracowników systemu ochrony zdrowia (95%), w drugiej kolejności – pracowników domów pomocy społecznej (87%), a w trzeciej – nauczycieli (82%). Również dosyć często w tym kontekście wymieniane są służby mundurowe (76%), a trochę rzadziej pracownicy handlu i usług (odpowiednio 58% i 52%). Niewielka część badanych wylicza inne grupy, wśród których znajdują się m.in.: ludzie starsi, urzędnicy, księża oraz ogólnie ludzie mający styczność z dużą liczbą osób (w sumie 19%).

CBOS

RYS. 4. Dla jakich grup szczepienia przeciw COVID-19 powinny być, Pana(i) zdaniem, obowiązkowe?

ODPOWIEDZI BADANYCH UWAŻAJĄCYCH, ŻE SZCZEPIENIA POWINNY BYĆ OBOWIĄZKOWE DLA WYBRANYCH GRUP

N=138

Stosunek do tej kwestii najsilniej różnicuje samo nastawienie do szczepień. Badani, którzy już się zaszczepili, wyraźnie częściej niż pozostali są zdania, że szczepienia powinny być obowiązkowe dla wszystkich, a rzadziej – że dobrowolne. Z kolei ogromna większość niezamierzających się szczepić opowiada się za całkowitą dobrowolnością szczepień. Z analizy zróżnicowań społeczno-demograficznych wynika ponadto, że częściej do zwolenników obowiązkowych szczepień dla wszystkich zaliczają się starsi ankietowani (45% osób w wieku 65 lat i więcej), mieszkańcy największych miast (44%), o dochodach na osobę wynoszących co najmniej 3000 zł (41%), a w grupach społeczno-zawodowych – emeryci (43%), średni personel, technicy (34%) oraz pracujący na własny rachunek (32%).

TABELA 3

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?			
	Tak, dla wszystkich	Tak, dla wybranych grup	Nie, nie powinny być obowiązkowe dla nikogo	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	43	16	36	5
Tak	24	13	59	4
Nie	1	5	90	5

W potencjalnych elektoratach partyjnych najmniej przychylny stosunek do obowiązkowych szczepień deklarują zwolennicy Konfederacji, spośród których zdecydowana większość uważa, że powinny być one dobrowolne dla wszystkich.

TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, szczepienia przeciw COVID-19 powinny być w Polsce obowiązkowe czy też nie?			
	Tak, dla wszystkich	Tak, dla wybranych grup	Nie, nie powinny być obowiązkowe dla nikogo	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską)	34	13	44	8
Koalicja Obywatelska	34	24	39	2
Lewica*	32	19	49	
Polska 2050 Szymona Hołowni	31	9	56	3
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	18	8	73	3

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

CZY NALEŻY WPROWADZIĆ OGRANICZENIA W KORZYSTANIU Z MIEJSC PUBLICZNYCH DLA NIEZASZCZEPIONYCH?

Ponad połowa badanych jest przeciwna wprowadzaniu ograniczeń w korzystaniu z miejsc publicznych, takich jak centra handlowe, restauracje, kina itp. dla osób niezaszczepionych (o ile nie są ozdowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa), a nieco ponad jedna trzecia opowiada się za wprowadzeniem takich ograniczeń (35%). Częściej rozwiązanie to popierają osoby już zaszczepione, a biorąc pod uwagę charakterystyki społeczno-demograficzne – osoby starsze (49% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkające w największych miastach (48%), absolwenci wyższych uczelni (43%), o dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym wynoszących co najmniej 3000 zł (48%), a w grupach społeczno-zawodowych – emeryci (48%), pracujący na własny rachunek oraz średni personel, technicy (po 45%).

RYS. 5. Czy, Pana(i) zdaniem, należy wprowadzić ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych, takich jak np. centra handlowe, restauracje, kina itp. dla osób niezaszczepionych (o ile nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) czy też nie?

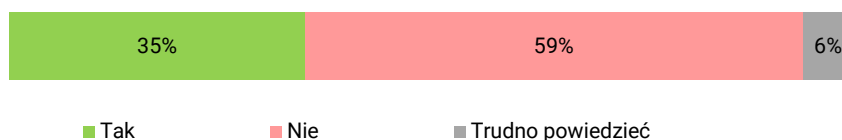
TABELA 5

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, Pana(i) zdaniem, należy wprowadzić ograniczenia w korzystaniu z miejsc publicznych, takich jak np. centra handlowe, restauracje, kina itp. dla osób niezaszczepionych (o ile nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego wyniku testu na koronawirusa) czy też nie?		
	Tak, dla wszystkich	Tak, dla wybranych grup	Nie, nie powinny być obowiązkowe dla nikogo
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	52	42	6
Tak	29	65	7
Nie	3	93	4

CZY PRACODAWCA MOŻE WYMAGAĆ OD PRACOWNIKÓW, ABY SIĘ ZASZCZEPILI?

Również ponad połowa ankietowanych (59%) uważa, że pracodawca nie ma prawa wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19, a w mniejszości są osoby przyznające pracodawcom takie prawo (35%).

RYS. 6. Czy, w Pana(i) opinii, pracodawca ma prawo wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19 czy też nie?

Częściej pomysł ten popierają osoby już zaszczepione (51%), starsi respondenci (56% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkańcy największych miast (50%), respondenci o dochodach *per capita* wynoszących co najmniej 3000 zł (47%) oraz identyfikujący się z lewicą (42%).

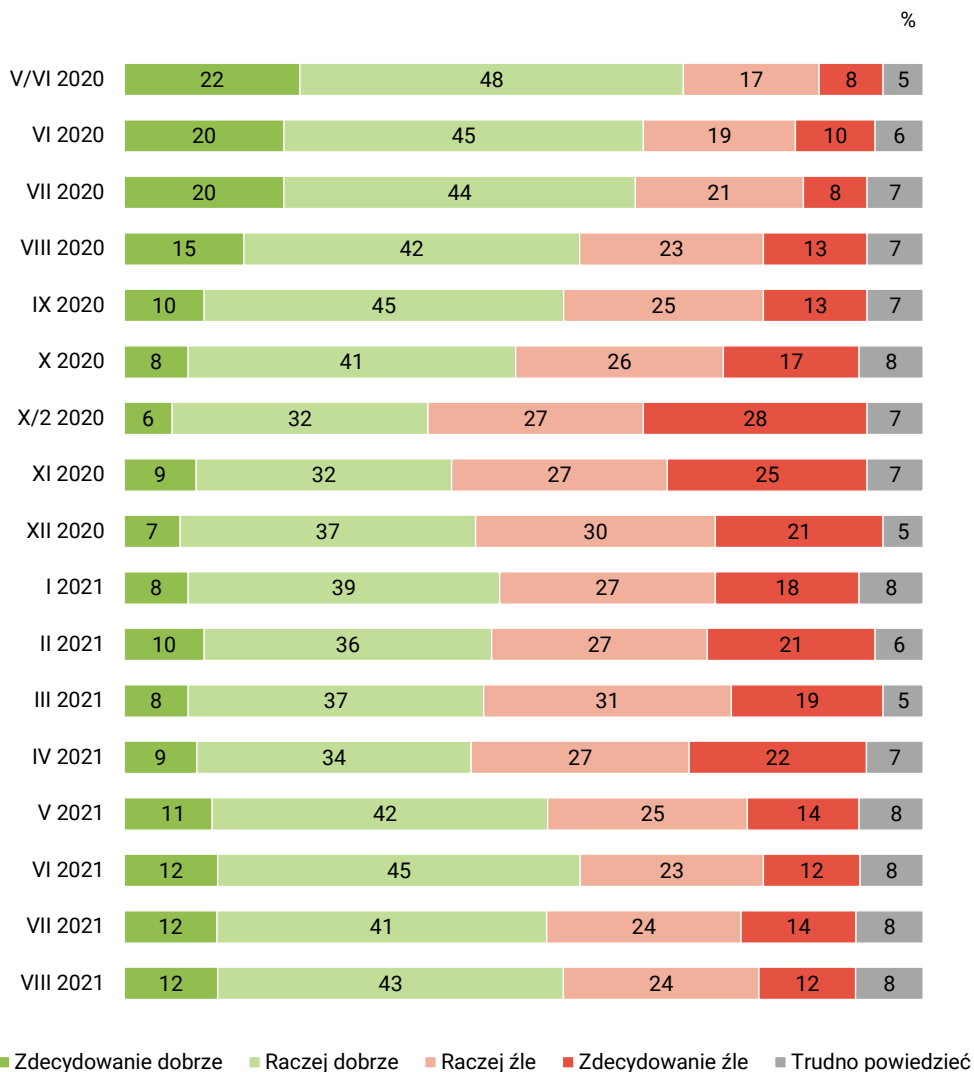
TABELA 8

Czy chciał(a)by Pan(i) zaszczepić się przeciw COVID-19?	Czy, w Pana(i) opinii, pracodawca ma prawo wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciwko COVID-19 czy też nie?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Już zaszczepiłem(a) się (przynajmniej jedną dawką)	51	42	7
Tak	34	62	4
Nie	3	93	4

JAK RZĄD RADZI SOBIE ZE ZWALCZANIEM EPIDEMII?

W stosunku do poprzedniego pomiaru nie zmieniły się znacząco oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii. Podobnie jak w lipcu ponad połowa badanych pozytywnie ocenia działania rządu w tym zakresie (55%, wzrost o 2 punkty w stosunku do lipca), a więcej niż jedna trzecia (36%, spadek o 2 punkty) – negatywnie.

RYS. 7. Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?

Częściej zadowolenie z działań urzędującego gabinetu mających na celu walkę z epidemią koronawirusa wyrażają starsi ankietowani (76% badanych w wieku 65 lat i więcej), mieszkający na wsi (60%) bądź w mniejszych miastach poniżej 100 tys. mieszkańców (57% – 60% w zależności od kategorii), z wykształceniem podstawowym/gimnazjalnym (65%) lub zasadniczym zawodowym (67%), a w grupach społeczno-zawodowych są to ponadprzeciętnie często emeryci, renciści (po 73%) oraz rolnicy (70%).

Opinie na temat walki rządu z epidemią zależą jednak przede wszystkim od poglądów politycznych i preferencji partyjnych. Prawie trzy czwarte badanych identyfikujących się z prawicą (74%) jest zadowolonych z działań podejmowanych przez rząd, a blisko połowa ankietowanych o lewicowych poglądach politycznych ocenia je krytycznie (49%). W potencjalnych elektoratach partyjnych

ogromna większość zwolenników Prawa i Sprawiedliwości (wraz z Solidarną Polską) pozytywnie ocenia działania rządu w tym obszarze, natomiast zwolennicy ugrupowań opozycyjnych postrzegają je bardziej negatywnie. Najgorzej działania rządzącego gabinetu w tym zakresie oceniają popierający Konfederację, spośród których zdecydowana większość wyraża niezadowolenie.

TABELA 7

Potencjalne elektoraty	Jak, ogólnie rzecz biorąc, ocenia Pan(i) działania rządu mające na celu walkę z epidemią koronawirusa w Polsce?		
	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Prawo i Sprawiedliwość (wraz z Solidarną Polską)	90	9	1
Lewica*	47	47	6
Polska 2050 Szymona Hołowni	43	47	9
Koalicja Obywatelska	35	58	7
Konfederacja Wolność i Niepodległość*	23	73	5

* Uwaga, niewielka liczebność elektoratu tego ugrupowania w próbie

Podobnie jak w lipcu blisko połowa badanych obawia się zarażenia koronawirusem, a trochę więcej niż połowa nie ma takich obaw. W porównaniu z ostatnim pomiarem wzrósł odsetek osób zaszczepionych przynajmniej jedną dawką, a odsetek deklarujących niechętny stosunek do szczepień praktycznie się nie zmienił. Warto zauważyć, że od maja odsetek tych drugich utrzymuje się na stabilnym poziomie – mniej więcej co czwarty dorosły nie zamierza skorzystać z takiej formy uodpornienia.

Wśród ankietowanych przeważa przekonanie, że szczepienia powinny być dobrowolne. Ponad połowa respondentów jest przeciwna wprowadzaniu ograniczeń w korzystaniu z miejsc publicznych dla niezaszczepionych (o ile nie są ozdrowieńcami lub nie mają aktualnego negatywnego testu na koronawirusa). Podobny odsetek dorosłych Polaków uważa, że pracodawca nie powinien wymagać od pracowników, aby zaszczepili się przeciw COVID-19.

Zbliżone do lipcowych są oceny działań rządu w zwalczaniu epidemii – większość ankietowanych ocenia je pozytywnie, a więcej niż jedna trzecia – negatywnie.

Opracowała

Małgorzata Omyła-Rudzka